

Lahden kaupungin perusopetuksen yksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma vuosille 2022-2025

Tiirismaan peruskoulu

Sisällys

Johdanto	3
Oppilashuolto	4
Monialainen oppilashuollon yhteistyö	4
Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma	5
Oppilashuoltosuunnitelman sisältö:	6
1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut	7
Oppilashuollon kokonaistarve	7
Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut	8
Koulupsykologit	8
Koulukuraattorit	8
Kouluterveydenhuolto	9
Muut oppilaan koulunkäynnin tukemiseen osallistuvat tahot koulussa	9
2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat	10
Oppilashuoltoryhmän keskeisiä tehtäviä Lahdessa	11
Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt	12
Yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä	13
Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa	14
Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	15
Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä	16
Järjestyssäännöt	17
Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen	17
Koulupoissaoloihin puuttumisen yhteistyömalli	17
Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus	18
Päihteiden (alkoholi ja huumeet) sekä nikotiinituotteiden (tupakka, nuuska ja sähkösavuke) käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	19
Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet	21
Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	21
Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa	26
3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen	27
Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa	27
Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa	28
Erityisruokavaliot	28
Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä	29
Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä	29
Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä	29
Oppilashuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	30
Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä	30
Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys	31
Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisopalvelut, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi	32
4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa	34
Oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa	34
Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille	34
5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	36

Johdanto

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisena yhteistyönä.

Suunnitelmat ovat:

lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus, paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta sekä koulu - / esiopetusyksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.

Opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevassa osuudessa kuvataan esi- ja perusopetuksen oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat. Siinä määritellään

opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, yksikkökohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien laadintaa ohjaavat linjaukset, yksikkökohtaisen oppilashuoltosuunnitelman perusrakenne sekä osa suunnitelmiin sisältyvistä asioista (esimerkiksi poissaoloihin, päihteiden käyttöön puuttuminen, sairaalaopetusyhteistyö, tapaturmat).

Kuntakohtainen opetussuunnitelma, johon opetussuunnitelman perusteet on sisällytetty, toimii suoraan pohjana yksikön oppilashuoltosuunnitelmalle. Näin vältetään päällekkäisiltä kirjauksilta ja varmistetaan yksiköiden yhtenäinen toimintakulttuuri.

Tukimateriaalia opettajille ja oppilashuoltohenkilöstölle oppilashuolto löytyy täältä [Oppilashuolto \(sharepoint.com\)](https://sharepoint.com). Huoltajat ja yhteistyökumppanit pääsevät tutustumaan opiskeluhuollon sisältöihin täällä: [Oppilashuolto esi- ja perusopetuksessa - Lahti](#)

Oppilashuolto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta perusopetuksen opiskeluhuollosta nimitystä **oppilashuolto**, opiskelijasta käsitettä **oppilas** ja oppilaitoksesta nimitystä **koulu**. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä **opetuksen järjestäjä**¹.

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa oppilashuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Oppilashuolto liittyy läheisesti koulun kasvatus- ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus².

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää³. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.⁴ Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Opetuksen järjestäjä asettaa **oppilashuollon ohjausryhmän** ja **koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät**. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa **asiantuntijaryhmässä**. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kuin käsiteltävä asia edellyttää.

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus⁵. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa. Kouluyhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.⁶ Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut⁷. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla⁸. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräjassa⁹.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 1 § 3 mom.

² YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 4 mom.

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 1 ja 2 mom.

⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom.

⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 ja 2 mom.

⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 3 mom.

⁸ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 §

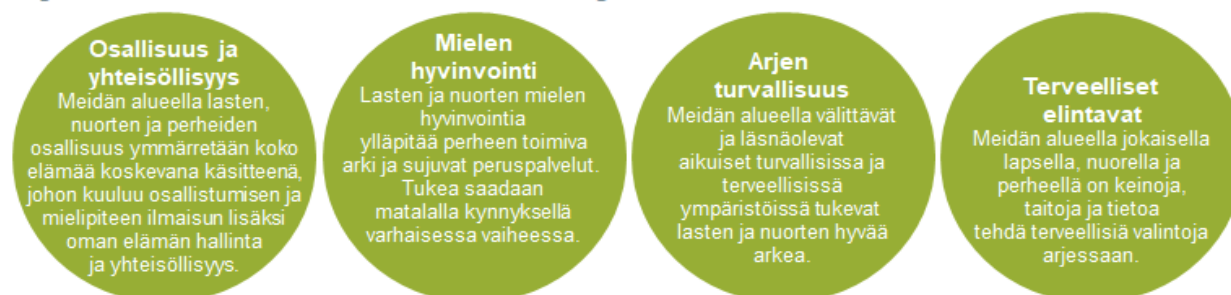
Kuntatasolla oppilashuoltotyön linjauksista ja työnjaosta huolehtii **oppilashuollon ohjausryhmä**. Ryhmässä on edustettuna lapsiperhepalvelut (sosiaalihuolto ja lastensuojelu), alaikäisten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut, erikoissairaanhoido, terveysneuvonta, nuorisopalvelut ja koulujen ja esiopetuksen oppilashuollon toimijoita sekä tarvittaessa huoltajien ja oppilaiden edustus. Työryhmän puheenjohtajana toimii opetus- ja kasvatusjohtaja ja valmistelijana opiskeluhuollon palvelupäällikkö.

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma¹⁰

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilashuoltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman koulun yhteinen. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa¹¹.

Oppilashuoltosuunnitelmaa laadittaessa sovitaan menettelytavoista, joilla koulun henkilöstö, lapset ja huoltajat sekä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta edellä mainituille. Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja Lahden kaupungin lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet:

2022-2025 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kärjet

Läpileikkaavat toimintaperiaatteet

YHDENVERTAISUUS - KUMPPANUUS - OIKEA-AIKAISUUS

Lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuva toimintakulttuuri.

¹⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
¹¹ Lastensuojelulaki 12 § 1 mom

Oppilashuoltosuunnitelman sisältö

1. *Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut* ¹²
2. *Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat*
3. *Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen*
4. *Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajien kanssa*
5. *Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen*

¹²

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Oppilashuoltosuunnitelmassa esitetään arvio koulun oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta tukee koulun käytettävissä olevien resurssien kohdentamista yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön sekä oppilashuollon yhteistyöhön. Arviossa otetaan huomioon oppilashuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja oppilashuollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskevaa seurantatietoa, esimerkiksi kouluterveyskyselyn tuloksia. Lisäksi huomioidaan kouluyhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa. Arvion valmistelussa otetaan huomioon myös oppilailta ja huoltajilta sekä opetus- ja oppilashuoltohenkilöstöltä saatava tieto.

Oppilashuollon kokonaistarve

Oppilashuollon kokonaistarvetta arvioidaan kouluterveyskyselyn ja maakunnallisten arviointikyselyiden pohjalta. Maakunnalliset kyselyt toteutetaan parillisina vuosina. Kyselyjen tulokset käsitellään kuntakohtaisessa oppilashuollon kehittämistyöryhmässä.

Koulun arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta ja tulevan kauden koulukohtaiset painopisteet oppilashuoltotyössä:

Koulun arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta (arvio perustuu seurantatietoon ja kyselyihin, esimerkiksi miten kouluterveyskyselyssä on koettu oppilashuollon palveluihin pääseminen ja miten koulupsykologin ja kuraattorin määrääjat ovat toteutuneet). Onko koululla jokin tietty oppilashuollon kehittämisen painopistealue tulevana vuosina?

Tiirismaan peruskoulu on vuosiluokat 0 – 9 kattava yhteinäiskoulu, jossa oppilaita on noin 650 ja jossa opetus- ja kasvatustehtävissä työskentelee noin 70 aikuista. Suomenkielisen opetuksen lisäksi Tiirismaalla annetaan laajamittaista kaksikielistä perusopetusta englanniksi vuosiluokilla 0 – 9 sekä painotetun musiikin opetusta vuosiluokilla 7 – 9. Lisäksi lahden ruotsinkielisen koulun yläkouluopetus tapahtuu Tiirismaan peruskoulun yhteydessä. Tiirismaan peruskoulu sijaitsee Lahden keskustassa ja kuuluu itäiseen palvelualueeseen.

Pedagogista tukea toteutetaan Tiirismaan peruskoulussa inklusiivisesti, joustavin opetusjärjestelyin. Koulussa toimii kaksi laaja-alaista erityisopettajaa sekä vuosiluokilla 7 – 9 kolme erityisluokanopettajaa. Erityisen tuen oppilaiden opetus järjestetään yläkoulussa pääsääntöisesti ns. yhteistyöluokilla, joissa oppilaiden tukena toimii aineenopettajien työparina erityisluokanopettaja ja/tai koulunkäynninohjaaja.

Tiirismaan oppilaiden mukaan keskustelumahdollisuudet koulun aikuisten kanssa ovat parantuneet viime vuosina. Kaupunkitasoisesti koulupsykologin saavutettavuus sekä mielenterveyspalvelujen saatavuus on riittämätön. Koulukuraattori ja terveydenhoitaja ovat tavoitettavissa koululla päivittäin.

Tiirismaan peruskoulussa kiinnitetään huomiota Lahden kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisiin kehittämiskohteisiin. Yhteisöllisen oppilashuollon painopisteinä ovat kouluyhteisön myönteinen vuorovaikutuskulttuuri ja mielen hyvinvointi, joihin liittyviä teemoja käsitellään mm. kuukausittain järjestettävillä luokkatunneilla. Lisäksi kehitämme nivelvaiheysteistyötä sekä esikoulu-alkuopetus- että alakoulu-yläkoulu-siirtymävaiheissa.

Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

- oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö ja
- oppilashuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä. Mahdollisuus on järjestettävä myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Arvion tuen tarpeesta ja kiireellisyydestä tekee asianomainen kuraattori tai psykologi yhteistyössä oppilaan ja/tai huoltajan kanssa.

Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella oppilaalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa oppilas on ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään kouluyhteisön hyvinvointia ja yhteistyötä oppilaiden ja perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tuetaan oppilaiden oppimista ja hyvinvointia ja sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Kaikille kouluille on nimetty omat koulukuraattorit ja koulupsykologit. Mitoituksen perustana on lainsäädännöstä seuraava palveluiden tuottamisen vaatimus ja siihen liittyvät määrääjat, jotka edellyttävät riittävää henkilöstömitoitusta, kelpoisuuksia ja ammatillista osaamista. Työ on jaettu alueellisesti, ja alueen kuraattorit ja psykologit muodostavat tiimin.

Koulupsykologit

Psykologi osallistuu oppilashuoltotyöhön oman alansa asiantuntijana sekä yksittäisen oppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Koulupsykologi voi olla mukana suunnittelemassa koko kouluyhteisön tai luokan hyvinvointia tukevia toimenpiteitä.

Psykologin työn tavoitteena on tukea oppilaiden oppimista ja hyvinvointia psykologisten arviointi-, konsultaatio- ja neuvontapalvelujen avulla. Psykologin työ sisältää oppilaan oppimisvaikeuksien, erilaisten koulunkäyntivaikeuksien ja psyykkisen tilanteen arviointia sekä tukitoimien suunnittelua ja toteuttamista yhteistyössä oppilaan lähiverkoston ja tarvittavan viranomaisverkoston kanssa. Psykologit ohjaavat tarvittaessa perheitä koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin.

Koulukuraattorit

Kuraattori sosiaalialan asiantuntijana osallistuu oppilashuoltotyöhön sekä yksittäisen oppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Kaikessa toiminnassa huomioidaan lapsen edun toteutuminen ja kuraattoritoiminnan päämääränä on syrjäytymisen ehkäiseminen sekä yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen. Ihmisarvo, ihmisoikeudet ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus ovat keskeisiä arvoja, joiden edistämiseen kuraattorin työ ammatillisesti nojautuu.

Kuraattoripalvelu ennaltaehkäisevänä sosiaalipalveluna tarjoaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, jolla edistetään hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa. Työn tavoitteena on yksilön voimavarojen ja toimintakyvyn lisääminen yhteistyössä lähiyhteisön kanssa sekä pyrkimys muuttaa ympäröiviä rakenteita yhdenvertaisemmiksi ja oikeudenmukaisiksi.

Kuraattorin osaamiseen sisältyy opetustoimen ja sosiaalihuollon lainsäädännön tuntemuksen lisäksi yksilöä ja perhettä tukevan palvelujärjestelmän ja etuuksien tuntemus, sosiaaliin ongelmiin liittyvä muutostyö sekä lasten ja nuorten verkoston ja läheisten kanssa tehtävä tavoitteellinen yhteistyö. Kuraattorityötä toteutetaan yksilö-, perhe-, ryhmä-, verkosto-, kriisi-, yhteisö- sekä rakenteellisen työn menetelmin.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tehtävänä on edistää ja ylläpitää kouluikäisten lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia yhteistyössä koulujen henkilöstön ja vanhempien kanssa.

Kouluterveydenhuollossa työskentelevät kouluterveydenhoitajat ja koululääkärit. Määräaikaiset koko ikäluokkaa koskevat terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon. Peruskoulun aikana oppilailla on yhdeksän terveystarkastusta. Koulun alkaessa ensimmäisellä luokalla, murrosikää lähestyttäessä viidennellä luokalla ja peruskoulun loppuvaiheessa kahdeksannella luokalla oppilaille tehdään laaja terveystarkastus, johon kuuluu terveydenhoitajan ja lääkärin tarkastus sekä vanhempien tapaaminen. Terveystarkastuksissa pyritään havaitsemaan tukea tarvitsevat lapset ja nuoret. Perheiden kanssa tehdään yhteistyötä tarvittavan tuen järjestämiseksi.

Muut oppilaan koulunkäynnin tukemiseen osallistuvat tahot koulussa

Koulussa voi työskennellä määräaikaisesti erilaisia hanketyöntekijöitä tai esim. nuorisotyöntekijöiden työstä osa voi tapahtua koulun tiloissa. Kaikissa yläkouluissa toimii koulunuorisotyöntekijä, joka osallistuu myös oppilashuoltotyöhön ja toimii oppilashuoltoryhmän jäsenenä. Oppilashuoltotyössä varmistetaan, että työn- ja vastuunjako eri toimijoiden kesken on selkeä. Hanketyö suunnitellaan aina koulun henkilöstön kanssa siten, että se tukee koulun muuta hyvinvointia edistävää toimintaa.

Koulun kuvaus käytettävissä olevista oppilashuollon palveluista ja siitä, miten ne kohdennetaan yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan: (esim. kuraattori 2pvä/vko, psykologi 1-2krt/vko, terveydenhoitaja n/vko)

Oppilashuoltohenkilöstö on tavoitettavissa koulupäivinä puhelimitse, sähköpostitse sekä wilman kautta. Lisäksi oppilashuoltohenkilöstöllä on kiinteä viikoittainen konsultaatioaika.

Yhteisölliselle oppilashuoltoryhmälle on sovittu vakituinen aikavaraus viikoittain. Tätä yhteistä aikaa hyödynnetään tarpeen mukaan eri kokoonpanoilla. Kullekin luokalle pidetään lukuvuoden aikana yhteisöllinen luokkahuoltamo. Yksilökohtaisen oppilashuollon monialaiset asiantuntijaryhmät kokoontuvat sovitusti.

Koulukuraattori, terveydenhoitaja sekä koulunuorisotyöntekijä ovat koululla päivittäin.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat ¹³

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.¹⁴ Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä¹⁵. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön¹⁶. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä¹⁷. Opetuksen järjestäjä laatii **suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä** osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.¹⁸

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. **Koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta** sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa¹⁹. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

Oppilashuollon tehtävänä on kehittää hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä ja vahvistaa koulun yhteisöllistä toimintatapaa. Yhteisöllinen oppilashuolto on ensisijaisesti koulu yhteisön kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin pyrkivää ennaltaehkäisevää yhteistoimintaa kaikkien toimijoiden (oppilaat, vanhemmat, henkilökunta, alueen yhteistyötahot jne.) kanssa.

Yhteisöllisyyttä tuetaan **edistämällä oppilaan ja huoltajan osallisuutta koulu yhteisön hyvinvoinnin kehittämisessä**. Oppilashuoltoryhmässä käsitellään kouluterveyskyselyn tulokset [PowerPoint Presentation \(lahti.fi\)](#), kriisisuunnitelmat ja koko koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävät toimintamallit.

Oppilashuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja **kaikkien luokkien tilanne käsitellään oppilashuoltoryhmissä vuosittain tilanne (esim. ryhmädynamiikan, työrauhan ja aktiivisuuden näkökulmista)**. Laajojen terveystarkastusten luokkakohtaiset yhteenvedot käsitellään oppilashuoltoryhmässä, Oppilaiden kokemukset omasta hyvinvoinnistaan ja luokan tilanteesta kartoitetaan esimerkiksi Mitä kuuluu-kyselyn avulla. Oppilaskunnan edustajat voivat käydä kertomassa luokkansa tilanteen tai esittelemässä luokkakyselyiden tuloksia oppilashuoltoryhmässä. Kyselyistä nousevien

¹³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-koht

¹⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.

¹⁵ Perusopetuslaki 47a § 1 mom. (1267/2013)

¹⁶ Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)

¹⁷ Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)

¹⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)

¹⁹ Terveystarkastuslaki (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §

havaintojen perusteella voidaan luokkaan kohdentaa hyvinvointia ja turvallisuutta tukevia yhteisöllisiä toimintamalleja. Oppilashuoltohenkilöstö voi myös vierailla luokassa joko seuraamassa tuntia tai keskustelemassa oppilaiden kanssa kyselyn tuloksista. Yhteisöllistä oppilashuoltoa suunnitellaan ja toteutetaan koulutasolla yhteisten, keskustelua ohjaavien työvälineiden ja arviointikyselyiden avulla.

Oppilashuoltoryhmä voi olla suunnittelemassa erilaisia teemapäiviä, koulukohtaisia kyselyjä ja erilaisia koulun toimintakulttuurin kehittämiseen tähtääviä toimenpiteitä ja ohjelmia (esimerkiksi VERSO, KiVa-koulu, Askeleittain, Aggression portaat). Yhteisöllisessä oppilashuollossa suunnitellaan terveiden elintapojen mielenterveystaitojen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistämistä.

Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on myös edistää **koulussa vertaistukimuotojen, esimerkiksi vertaissovittelun, tuki- ja kummioppilastoiminnan toteutumista**. Oppilashuoltoryhmän jäsenet voivat kuulla tukioppilaita tai oppilaskunnan hallituksen jäseniä tai olla mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa vanhempainiltoja ja kouluun tutustumispäiviä.

Jokaisessa koulussa toimii KiVa-tiimi ja lisäksi voi olla myös restotiimi, tai näiden tiimien toiminnat voidaan yhdistää.

Lisäksi koulussa voi toimia muita kouluyhteisön hyvinvointia edistäviä tiimejä ja työryhmiä. Oppilashuoltoryhmän jäsenet voivat toimia jäsenenä koulun kehittämistiimeissä tai olla mukana koulun kehittämispäivissä oman alansa asiantuntijoina. Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on koordinoita koko yhteisöllisen hyvinvointityön kokonaisuutta koulussa, edistää **koulun yhteisöllistä toimintakulttuuria ja vahvistaa hyvinvointia tukevia rakenteita**. Yhteisöllinen oppilashuolto on ensisijaisesti kouluyhteisön kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin pyrkivää ennaltaehkäisevää yhteistoimintaa kaikkien toimijoiden (oppilaat, vanhemmat, henkilökunta, yhteistyötahot jne.) kanssa.

Oppilashuoltoryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja ne suunnittelevat ja arvioivat toimintaansa vähintään kerran lukuvuodessa. Koulun OHR tekee yhteistyötä koulun johtoryhmän kanssa hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Yhteisöllisen hyvinvointiryhmän toimintaan kutsutaan mukaan oppilaiden ja huoltajien edustajia. Myös koulun henkilökunnan ja yhteistyötahojen edustajia kutsutaan mukaan asian ja toiminnan kannalta mielekkäällä tavalla ja aikataululla. Opettaja osallistuu yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kokoukseen silloin kun hänen luokkansa asiaa käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla.

Oppilashuoltoryhmän keskeisiä tehtäviä Lahdessa

- koko koulua koskevan yhteisöllisen hyvinvointityön sekä oppilashuoltoryhmän oman työskentelyn koordinointi, suunnittelu, arviointi ja kehittäminen
- koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinta
- oppilaiden ja huoltajien osallistumisen mahdollistaminen oppilashuolto- ja hyvinvointityöhön yleensä sekä koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadintaan.
- oppilashuollon vuosittaisten aikataulujen suunnittelu esim. vuosikello
- oppilashuollosta tiedottaminen
- Mitä-kuuluu-prosessin toteuttaminen: kyselyt, tulosten käsittely, tiedottaminen huoltajille
- oppimisympäristön kehittäminen (esim. myönteisen ryhmädynamiikan tukeminen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, työrauhan tukeminen)
- kodin ja koulun välisen oppilashuollollisen yhteistyön kehittäminen ja seuranta
- oppilashuollon suunnitteluun ja arviointiin tarvittavan tietopohjan kokoaminen ja sen hyödyntäminen, esim. kouluterveyskysely, luokkien ilmapiirikyselyt ja huoltajille suunnatut kyselyt
- alueellinen hyvinvointityö ja yhteistyön koordinointi koulun ulkopuolisten tahojen kanssa
- lakisääteisten hyvinvointiin liittyvien muiden mahdollisten suunnitelmien laadinta

Perusopetuksen intran oppilashuollon tukimateriaaleihin on koottu tietoa ja ideoita yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Kuvaus oman koulun yhteisöllisen oppilashuoltotyön toimintatavoista ja malleista (suunnittelu, luokkien käsittely, kiva-toiminta, poissaolojen seuranta, yhteistyö tukioppilaiden ja oppilaskunnan hallituksen kanssa, yhteistyö vanhempainyhdistyksen kanssa, turvakansion päivittäminen, yhteistyö aamu- ja iltapäivätoiminnan ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa, konsultaation ja neuvottelujen käytännöt koulussa, arviointi):

Yhteisöllinen oppilashuoltotyöryhmä tapaa eri luokka-asteiden luokanohjaajat/luokanopettajat syksyllä.

Kaikki oppilaat vastaavat Mitä kuuluu? -kyselyyn. Luokanohjaajat/luokanopettajat nostavat kyselyiden pohjalta esille luokan vahvuudet ja kehittämiskohteet. Oppilashuoltotyöryhmä tapaa oppilaat ja luokanohjaajan/luokanopettajan luokahuoltamoissa ja aktivoi luokan oppilaat pohtimaan luokan tilannetta. Opettajat informoivat koteja luokkien tilanteista.

Yhteisöllinen oppilashuoltotyöryhmä suunnittelee kouluyhteisön hyvinvointia tukevien luokkatuntien teemat ja organisoinnin.

Yhteisöllinen oppilashuoltotyöryhmä tekee jatkuvasti yhteistyötä opettajien kanssa. Toimintaperiaatteista keskustellaan yhdessä henkilökunnan kanssa lukuvuosittain yhteisessä tilaisuudessa. Yhteisöllinen oppilashuoltotyöryhmä tekee yhteistyötä koulunuorisotyöntekijän kautta nuorisopalveluiden kanssa. Ryhmäytyspäivät järjestetään seitsemännen luokan oppilaille ja eri luokka-asteille suunnitellaan tarvittaessa omia teematunteja. Alakoulussa luokanopettajat käyttävät vaihtelevia menetelmiä luokan hyvinvoinnin ja ryhmätoiminnan parantamiseksi.

Vanhemmilla on mahdollisuus osallistua Kodin ja Koulun päivänä yhteisöllisen oppilashuoltotyön arviontiin ja ideointiin. Kahdeksannen luokan oppilaille ja vanhemmille suunnatuissa vanhempainilloissa oppilashuoltotyöryhmän jäsenet toimivat vetäjinä luokanohjaajien työpareina. Eri luokkatasojen vanhempainillat ja tapahtumat pyrkivät edistämään yhteistyötä kodin ja koulun välillä.

Yhteisöllinen oppilashuoltotyöryhmä tapaa tukioppilaat ja oppilaskunnan hallituksen edustajat lukuvuosittain. Tapaamisessa pohditaan kouluyhteisön hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä oppilaiden näkökulmasta.

Vanhempien ja oppilaiden edustajat ovat mukana yhteisön toimintaa ja hyvinvointia arvioitaessa (esim. CAF-arviointi).

Koulussa toimii erillinen KiVa-tiimi. Koulun henkilökunta on laajasti koulutettu käyttämään restoratiivista työtettä.

Luokanohjaajat seuraavat säännöllisesti luokkansa oppilaiden poissaoloja ja reagoivat niihin [Lahden kaupungin poissaoloihin puuttumisen mallin](#) mukaan.

Turvakansioiden päivittäminen on koulun johtoryhmän vastuulla.

Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa koulussa joko rehtori tai apulaisrehtori. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita ja esimerkiksi vanhempainyhdistyksen jäsenet voivat osallistua oppilashuoltoryhmän toimintaan. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilashuoltoryhmä on monialainen ja siihen voi kuulua rehtorin/apulaisrehtorin lisäksi kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori,

koulupsykologi, laaja-alainen erityisopettaja ja 7-9 -luokilla oppilaanohjaaja ja koulunuorisotyöntekijä. Kun luokkaa käsitellään oppilashuoltoryhmässä yhteisöllisesti, mukana on luokanvalvoja/luokan opettaja ja oppilaiden edustus. Oppilashuoltoryhmä laatii työnsä tueksi vuosisuunnitelman, joka on osa koulun työsuunnitelmaa ja jonka avulla varmistetaan, että kaikki yhteisöllisen oppilashuollon tehtävät tulevat vuoden mittaan käsitellyiksi. Suunnitelmassa on hyvä jättää tilaa myös akuuttien hyvinvoinnin riskien käsittelyyn oppilashuoltoryhmässä.

Oppilaskohtaisia asioita käsitellessä kootaan ko. asian käsittelyyn oma moniammatillinen asiantuntijaryhmä.

Koulun kuvaus oppilashuoltoryhmän toimintatavoista ja käytännöistä esimerkiksi kuinka usein oppilashuoltoryhmä kokoontuu, ryhmän pelisäännöt ja kokouskäytännöt):

Tiirismaan peruskoulussa yhteisöllisestä oppilashuoltotyöstä vastaa apulaisrehtori. Yhteisölliselle oppilashuoltoryhmälle on varattu viikoittainen kokoontumisaika, jota käytetään tarpeen ja käsiteltävien asioiden mukaan joustavissa kokoonpanoissa. Toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan yhdessä säännöllisesti lukuvuoden aikana. Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä tekee yhteistyötä oppilaskunnan hallituksen sekä vanhempainyhdistyksen kanssa.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä

Yhteisöllistä oppilashuoltoa on hyvä vahvistaa yhteistyöllä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Moniammatillinen yhteistyö eri tahojen kanssa tarkoittaa työskentelyä siten, että eri ammattiryhmät ja toimijat yhdistävät tietonsa ja taitonsa ja lähtevät yhteisellä työllä vahvistamaan oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvointia.

Alueellista hyvinvointityötä ohjaavat Lahden kaupungin strategia, hyvinvointisuunnitelma ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Lasten ja nuorten hyvinvointityötä toteutetaan osana varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja nuorisopalveluiden toimintayksiköistä koostuvia palvelupolkuja. Jokaisen palvelupolun päässä on sen alueen yläkoulu. Palvelupolulla pyritään tunnistamaan lasten, nuorten ja perheiden tarpeita, edistämään vuorovaikutuskulttuurin kehittymistä palvelupolulla toimivien yksiköiden välillä sekä tiivistämään yhteistyötä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ja 3. sektorin kanssa. Toiminnan tavoitteet laaditaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman pohjalta.

Jokaisella palvelualueella toimii lisäksi alueellinen hyvinvointiryhmä, joka vastaa kaupunkitasoisten hyvinvointia ohjaavien suunnitelmien yhteydestä alueilla tunnistettuihin hyvinvointityön tarpeisiin. Alueellinen hyvinvointiryhmä tukee palvelupoluilla tapahtuvaa hyvinvointityötä ja kokoaa alueen toimijat puolivuositain hyvinvointiseminaareihin. Alueellisessa hyvinvointiryhmässä on edustus varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisopalveluiden, oppilashuollon, Päijät-Soten ja 3. sektorin asiantuntijoista. Aluekoordinaattori toimii hyvinvointiryhmän puheenjohtajana.

Kuntatasolla yhteistyötä koordinoi lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä, jossa kaikki lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät tahot ovat edustettuina. Työryhmä tekee yhteistyötä myös nuorisovaltuuston, vanhempainyhdistyksen ja järjestöjen kanssa.

Koulun kuvaus yhteistyökäytännöistä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa (esim. nuorisopalvelut, kolmas sektori, seurakunnat):

Koulu tekee tiivistä yhteistyötä Lahden kaupungin nuorisopalveluiden kanssa, muun muassa koulunuorisotyöntekijän välityksellä. Eri luokka-asteille pidetään ryhmäytyksiä, joiden tarkoituksena on vahvistaa ryhmän sisäistä positiivista dynamiikkaa ja ryhmään kuulumisen kokemusta. Lisäksi on leirikoulu yhteistyö ja erilaiset hyvinvointia tukevat teemalliset tunnit ja -tapahtumat. Nuoria ohjataan myös vapaa-ajan toimintoihin ja harrastuksiin.

Nuorten arjen tukeminen on tärkeää. Kohdataan lapsia ja nuoria yksilöllisellä tavalla ja panostetaan kouluviihtyvyyden, yhteisöllisyyden sekä osallisuuden tukemiseen.

Kolmannen sektorin toimijoita vierailee koululla kohtaamassa nuoria erilaisissa teematapahtumissa ja muun muassa seurakunta järjestää aamunavauksia. Yhteistyötä tehdään luontevasti aina tarpeen mukaisesti.

Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Eri koulutusasteiden vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa oppilashuollon toimintaa kokonaisuutena. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilashuollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään kouluyhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää oppilashuollon suunnitelmallista arviointia.

Nivelvaiheista on laadittu prosessikuvaukset. Nivelvaiheissa huolehditaan sekä opetuksen että oppilashuollon järjestämiseksi tarvittavien tietojen siirtämisestä. Tietoja siirretään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilökohtaisen oppilashuollon toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot voidaan kuitenkin siirtää joka tapauksessa. Jos oppilas siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, tähän tarvitaan kuitenkin oppilaan, tai mikäli hänellä ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, huoltajan suostumus.

Jatko-opintojen suunnittelu:

Yksittäisen oppilaan kohdalla monialainen asiantuntijaryhmä tukee tarvittaessa oppilasta koulunkäynnissä ja opintoja koskevissa valinnoissa ja tulevaisuuden suunnittelussa. Oppilaanohjaajan rooli on erittäin tärkeä monialaisessa asiantuntijaryhmässä, jotta oppilaan tarvitsema tuki tulee riittävästi huomioiduksi. Perusopetuksesta **jatko-opintoihin siirtymisen** asioita voidaan pohtia myös konsultatiivisesti opetushenkilökunnan ja oppilashuollon henkilökunnan kanssa niiltä osin kuin se on opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä.

Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä oppilaalla on lakisääteinen hakuvelvoite perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta tarjotaan niille 8.-9.-luokkalaisille, joilla on tarve tehostettuun tukeen hakeutumisessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Tavoitteena on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja. Oppilashuollon henkilöstön ja oppilaanohjaajien yhteistyö tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta tarvitsevien oppilaiden tunnistamisessa on keskeistä. Oppilashuollon henkilöstö myös ohjaa oppilaan tarvittaessa tehostettuun henkilökohtaiseen oppilaanohjaukseen.

Yhteishaun ja muiden perusopetuksen jälkeisten koulutusten tulosten julkaisemisen jälkeen oppilaanohjaaja ottaa yhteyttä nuoreen, joka ei ole saanut opiskelupaikkaa. Nuoren tuen tarpeesta riippuen nuoren yhteyshenkilöksi on voitu sopia myös koulun oppilashuollon työntekijä. Ilman opiskelupaikkaa jäänyt nuori ohjataan hakemaan perusopetuksen lisäopetukseen, ammatillisiin opintoihin valmistaviin ryhmiin, yhteishaussa vapaiksi jääneisiin paikkoihin tai jatkuvan haun kautta haettavissa oleviin opiskelupaikkoihin. Perusopetuksen oppilaanohjaajat tarkistavat vuosittain OKM:n määrittämänä päivänä elokuussa, ovatko perusopetuksen päättäneet nuoret aloittaneet opinnot perusopetuksen jälkeisissä koulutuksissa. Mikäli nuori ei ole aloittanut opintoja, peruskoulu ilmoittaa nuoren tiedot asuinkunnalle Valpas-palvelun kautta.

Koulun kuvaus: koulu tarkentaa käytänteitään yhteistyöstä oppilaanohjauksessa, tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen oppilaiden tunnistamisessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa:

Tiirismaan peruskoulussa nivelvaiheyhteistyötä tehdään eri vaiheissa seuraavasti:

- oppilaanohjaajat käyvät tukioppilaiden kanssa tapaamassa tulevia 7. luokkalaisia vuoden alussa
- 6. luokkalaiset tulevat tutustumaan iltapäiväksi yläkoulussa opiskeluun ja kouluun sekä sen henkilöstöön maalis- ja huhtikuun vaihteessa
- tulevat 7. luokkien luokanohjaajat, rehtori, oppilaanohjaajat ja erityisopettajat tapaavat 6. luokkien luokanopettajia
- toukokuussa järjestetään tulevien 7. luokkalaisen vanhempainilta
- oppilaanohjaajat tekevät yhteistyötä erityisopettajien ja luokanohjaajien kanssa tehostetun oppilaanohjauksen oppilaiden tunnistamisessa
- toisen asteen opintoihin siirtyvien erityisen ja tehostetun tuen oppilaiden opetuksen järjestämisen kannalta olennaiset tiedot siirretään tarvittaessa huoltajien ja oppilaan luvalla
- tarvittaessa kootaan monialainen asiantuntijaryhmä nivelvaiheessa
- oppilaanohjaajat vastaavat peruskoulun päättäneiden jälkiohjauksesta elokuun oppivelvollisuuden valvontapäivään saakka, jolloin rehtori ilmoittaa ilman opiskelupaikkaa olevat Valpas-järjestelmän kautta ja ohjausvastuu siirtyy Nuorisopalveluille

Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Kouluyhteisön ja -ympäristön on suojattava terveyttä. Hyvät työ- ja opiskeluolosuhteet luovat edellytykset koko opiskeluyhteisön hyvinvoinnille, työ- ja opiskelukyvyn säilyttämiselle sekä tulokselliselle oppimiselle. Oppilaan terveyden edistämiseksi on kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastettava yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden, kouluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittavien muiden asiantuntijoiden kanssa. Työolot tutkitaan joka kolmas vuosi työsuojeluviranomaisten aloitteesta. Tarkastuksesta laaditaan raportti ja samoin todetuista puutteista ja niiden korjaamisesta laaditaan suunnitelma. Arvioinnissa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain.

Kouluyhteisön ja -ympäristön tulee olla terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettisesti viihtyisä. Fyysiset työolot, kuten sisäilman laatu, koulutyön ergonomia, tapaturmavaarat, kalusteiden, sosiaalitilojen, säilystystilojen ja koulun siivouksen asianmukainen taso huomioidaan tarkastuksessa. Tarkastuksessa tulee käydä läpi oppilashuollon suunnitelma.

Koulun kuvaus:

Oppilaan terveyden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi kouluterveydenhoito kutsuu oppilaat ja huoltajat vastaanotolle ennalta sovittujen vuosiluokkien aikana.

Opiskeluympäristön turvallisuuteen ja terveellisyteen liittyviä huomioita tehdään koulun arjessa jatkuvasti ja ilmenneitä puutteita pyritään korjaamaan esimerkiksi kiinteistön omistajan kanssa. Lisäksi vuosittaisilla toimenpiteillä pyritään turvaamaan ja ennaltaehkäisemään syntyviä ongelmatilanteita. Tällaisia toimenpiteitä ovat mm. Turvallisuuteen liittyvät työpaikkatarkastukset, palotarkastukset, poistumisharjoitukset, uuden henkilökunnan turvakävely, turvakansion päivittäminen, työskentelyergonomian tarkastukset oppilaille sekä henkilökunnalle, työhyvinvointiasiamiehen tukitoiminta ja vuosittaisten remonttien yhteissuunnittelu ja jälkitarkastukset.

Kouluympäristön terveys- ja turvallisuustarkastus on tehty Tiirismaan peruskoululla viimeksi toukokuussa 2022.

Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Kouluterveydenhuollon työntekijät osallistuvat koulu yhteisössä oppilaan terveyden edistämiseen ja terveystiedon vahvistamiseen yhteistyössä opetushenkilöstön ja oppilashuollon asiantuntijoiden kanssa. Terveystieto-oppiaineen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon henkilöstön kanssa. Kouluterveydenhoitaja voi osallistua opettajan tukena terveystiedon opetukseen.

Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset ovat osa koulun terveystieteiden opetusta. Kouluterveydenhuollossa toteutetaan lapsen kehitystason mukaisesti terveysneuvontaa ja - ohjausta. Yksilö- ja ryhmäneuvonnassa painotetaan kansanterveyden kannalta keskeisiä aiheita, ja tekijöitä, joita esimerkiksi kouluterveyskysely nostaa esiin.

Näitä ovat: mielenterveys, seksuaalisuus, tartuntataudit, väkivalta ja koulukiusaaminen, tapaturmien ehkäisy ja turvallisuus, ravitsemus, painon hallinta, tupakoinnin, päihteiden ja huumausaineiden käytön ehkäisy ja lopettaminen, uni ja lepo, hygienia, suun terveys, liikunnallinen elämäntapa sekä tietokonepelit, tv-viihde ja viihde-elektroniiikka. Yksilö- ja ryhmäneuvontaa toteutetaan suunnitelmallisesti ja koululaisen kehitykselliset tarpeet huomioiden kohdennettuna koululaisille ja heidän huoltajilleen.

Koulun kuvaus:

Toimintatapoja ovat esimerkiksi seuraavat:

- konsultaatio tarvittaessa terveydenhoitajalta
- erilaiset oppitunnit tarvittaessa
- vuosittaiset terveystarkastukset
- kouluterveyskyselyt
- luokkatunnit
- yhteistyö terveydenhuollon opiskelijoiden kanssa
- erilaiset projektit
- Vanhempainillat
- opetusmateriaalin lainaaminen tarvittaessa terveydenhoitajalta (esim. ehkäisyvälineet)

Järjestyssäännöt

Koulu päivittää vuosittain järjestyssäännöt ja ne liitetään koulun työsuunnitelmaan ja Lahden kaupungin internet -sivustolle. Järjestyssäännöt vahvistetaan lukuvuosisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Koulupoissaoloihin puuttumisen yhteistyömalli

Poissaoloihin puuttumisen mallin tarkoituksena on päästä puuttumaan mahdollisimman varhain poissaolojen taustalla oleviin ongelmiin yhdessä oppilaiden, huoltajien ja tarvittaessa viranomaisverkostojen kanssa. Pitkittyneet poissaolot voivat hankaloittaa opinnoissa etenemistä, vaikuttaa oppilaan kaverisuhteisiin ja pahimmillaan lisätä syrjäytymisen riskiä.

Oppilaan tehtävänä on huolehtia koulunkäynnistä työjärjestyksen mukaisesti ja huoltajan tulee ilmoittaa heti aamulla alakoulussa omalle opettajalle ja yläkoulussa luokanvalvojalle Wilma-viestillä, tekstiviestillä tai puhelimitse, jos oppilas on poissa koulusta.

Opettaja/luokanvalvoja seuraa Wilman välityksellä poissaoloja päivittäin. Jos oppilas on luvatta poissa yhdenkin päivän tai jos selvitettyjä poissaoloja kertyy huolestuttavan paljon (esim. yhteensä viikon tuntimäärää vastaava määrä), opettaja keskustele oppilaan kanssa, on yhteydessä kotiin ja selvittelee tilannetta. Tarvittaessa sovitaan oppilaan ja huoltajan kanssa koulun tukitoimista (opetusjärjestelyihin liittyvä tai oppilashuollollinen tuki).

Mikäli poissaolot jatkuvat edelleen (30 - 60 tuntia), opettaja pyytää konsultaatiota oppilashuoltoryhmän jäseniltä. Tarvittaessa kootaan monialainen asiantuntijaryhmä ja sovitaan lisäselvityksistä (esim. koululääkärin vastaanotto), joiden tavoitteena on löytää poissaolojen taustalla olevat tekijät: onko kyse esimerkiksi motivaation puutteesta, kaveriongelmistä, jännittämisestä, terveydellisistä syistä, kiusaamisesta, mielialaongelmasta tai lastensuojelun tuen tarpeesta.

Lisäselvitysten jälkeen pidetään neuvottelu, johon voidaan kutsua oppilaan ja huoltajien lisäksi myös koulun ulkopuolisia yhteistyötahoja (esim. lastensuojelu, nuorisopsykiatria, perheneuvola) tarpeen mukaan. Oppilashuoltosuunnitelmaan kirjataan kouluun palaamissuunnitelma ja sovitaan esim. kuka koulussa toimii oppilaan tukihenkilönä ja kuinka poissaolojakson aikana kertyneet rästitehtävät hoidetaan. Lisäksi sovitaan siitä, miten toimitaan, jos poissaoloja vielä tulee. Tukitoimia lisätään tarpeen mukaan.

Poissaolojen määrää seurataan koko koulun tasolla säännöllisesti, vähintään neljä kertaa vuodessa.

Poissaoloihin puuttumisen lisäksi on tärkeää huomioida ennaltaehkäisevä työskentely ja edistää sujuvaa yhteistyötä huoltajien kanssa. Poissaoloihin puuttumisen yhteistyömallin sisältö tulee käydä läpi huoltajien ja oppilaiden kanssa, oppilaiden ikätaso huomioiden. Oppilaiden kouluun kiinnittymisen vahvistamiseksi on tärkeä sopia yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoista, joilla vahvistetaan koululäsnäoloa ja ennaltaehkäistään koulupoissaoloja.

Mitä tehdä, kun oppilas ei tule ollenkaan kouluun?

Mikäli oppilas ei syystä tai toisesta tule ollenkaan kouluun, tulee kodin, koulun ja lapsen muun tukiverkoston tehdä kiinteää yhteistyötä poissaolojen syiden selvittämiseksi ja tilanteesta eteenpäin pääsemiseksi. On tärkeä saada myös mahdollisen ulkopuolisen, hoitavan tahon arvio tilanteesta.

On tilanteita, joissa syytä ja avun muotoja ei yrityksistä huolimatta edellä mainittujen tahojen yhteistyönä löydetä eikä oppilas edelleenkään käy koulua. Tällöin on tärkeää, että koulussa ja yhteistyötahoilla edelleen mietitään konkreettisia keinoja kouluun tulon helpottamiseksi ja vanhemmuuden tukemiseksi. Koulu huolehtii siitä, että opetuksen järjestämiseksi käytetään kaikkia mahdollisia keinoja.

Huoltajille tulee tiedottaa, että on huoltajien vastuulla, että oppilaan oppivelvollisuus tulee suoritettua.

Materiaalia poissaoloihin puuttumisen tueksi:

[Koululäsnäolon tukeminen ja poissaoloihin puuttuminen](#)

Tiedote huoltajille: [koulupoissaoloihin puuttumisen yhteistyömalli](#)

Koulun kuvaus poissaolojen seuraamisesta, aikataulut, vastuut, koulun omat painotukset, kouluun kiinnittymistä vahvistavat ennaltaehkäisevät toimet:

Jokainen luokan- ja aineenopettaja on vastuussa poissaolojen merkitsemisestä. Kullekin luokalle nimetty luokanopettaja tai luokanohjaaja seuraa poissaoloja päivittäin.

Tiirismaan koulussa noudatetaan [Lahden kaupungin poissaolojen seurannan mallia](#):

- Jokainen poissaolo on selvitettävä, ja poissaoloja on seurattava.
- Luokanopettaja ja -ohjaajat toimittavat apulaisrehtorille neljännesvuosittain listauksen oppilaista, joilla on yli 30 tuntia poissaoloja. Wilma-tulosteeseen kirjataan, miten poissaolojen syyt on selvitetty ja mitä oppilashuollon toimenpiteitä kyseisen oppilaan kohdalla on tehty.
- Silloin kun oppilaalla on paljon poissaoloja ja monialainen asiantuntijaryhmä kokoontuu, seurantalavereja pidetään säännöllisesti n. 1kk välein.
- Lisäksi runsaiden poissaolojen kohdalla mietitään tukitoimia mm. tilapäisiä opetuksen erityisjärjestelyjä sekä vuosiluokkiin sitomatonta opetusta, sekä kootaan matalalla kynnyksellä verkostopalaveri. Lisäksi arvioidaan oppilaan tarvitseman kolmiportaisen tuen tasoa.
- Luokanohjaaja tai -opettaja vastaa prosessin etenemisestä.
- Huoltajille tiedotetaan vuosittain Wilman kautta kaupungin poissaoloprosessista. Lisäksi luokkatunneilla käsitellään poissaoloteemaa oppilaiden kanssa lukuvuosittain.

Oppilaiden kiinnittymistä kouluun pyritään tukemaan ylläpitämällä luokkayhteisön hyvää henkeä. Konkreettisia tukityökaluja tähän ovat esimerkiksi luokkien ryhmätykset, mahdolliset leirikoulut, kuukausittain pidettävät luokkatunnit sekä lukuvuosittain oppilashuoltohenkilökunnan koordinoimat yhteisölliset luokkahuoltamot.

Opettajilla on työssä tukena perusopetuksen tukimateriaali [Kouluyhteisön hyvinvointi koululäsnäoloa tukemassa](#)

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Tapaturmien ehkäisy kuuluu osaksi kokonaisvaltaista turvallisuuden edistämistä koulussa. Turvallisuussuunnittelun tulee pohjautua aina koulukohtaisten uhkatekijöiden selvittämiseen, jota edistetään jatkuvalla koulu- ja koulumatkatapaturmien seurannalla sekä kolmen vuoden välein tehtävällä opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastuksella.

Opetushenkilöstön vastuulla on toteuttaa opetussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta tapaturmista ja turvallisuudesta. Lisäksi johdon tulee huolehtia, että koulussa on riittävästi ensiapukoulutettuja, jotta toiminta hätätilanteessa on mahdollisimman tehokasta ja loukkaantunut henkilö saadaan mahdollisimman nopeasti hoitoon.

Suunnitelmallinen koulutapaturmien seuranta tuottaa tietoa suoraan kouluissa tehtävän ennaltaehkäisytöön tueksi. Opettajien ja muun koulun henkilökunnan ensiaputaitoja ja näiden valmiuksien ylläpitämistä edistetään säännöllisellä koulutuksella.

Koulutapaturmilla tarkoitetaan oppilaalle koulumatkalla (=matka kotoa kouluun ja koulusta suoraan kotiin), koulussa muualla koulutuntien aikana koulutyötä suorittaessa tai koulun järjestämissä opettajan valvomissa tilaisuuksissa sattunutta tapaturmaa. Kouluilla järjestetään myös eri järjestöjen toimintaa, joissa sattuneet tapaturmat eivät ole koulutapaturmia.

Tarkemmat ohjeet wilmassa ja turvakansiossa.

Koulun kuvaus (tarvittaessa):

- koulun lääkekaappien täyttäminen ja yhteisten ensiapuvälineiden ajan tasalla pitäminen on koulun vastuulla.
- terveydenhoitaja hoitaa koulussa tai koulumatkalla sattuneet tapaturmat paikalla ollessaan, tarvittaessa ohjaa jatkohoitoon
- tapaturman silminnäkijän (koulun henkilökuntaan kuuluva) vastuulla on tehdä Wilmassa tapaturmailmoitus, joka annetaan oppilaan mukaan, kopio toimitetaan kansliaan
- jokaisessa parakissa tulee olla selkeästi merkittynä ensiapukaapit ja niiden sisällön tulee olla ajan tasalla
- henkilökunnan joukossa tulee olla lain vaatima määrä ensiaputaitoisia
- opettaja ohjaa oppilaan jatkohoitoon tarvittaessa
- vuosittain päivitettävä turvakansio sisältää ohjeistuksen yleisimpiin ensiapu- sekä kriisitilanteisiin

Päihteiden (alkoholi ja huumeet) sekä nikotiinituotteiden (tupakka, nuuska ja sähkösavuke) käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Koulun tavoitteena on tukea oppilaiden terveellistä elämää. Päihteiden ja nikotiinituotteiden käyttöön liittyviä terveydellisiä ja muita haittatekijöitä käydään läpi oppilaan kouluaikana ikäkauden huomioon ottaen usean eri oppiaineen tunneilla erityisesti terveystiedon oppimäärässä. Koulu voi myös pyytää ulkopuolisia asiantuntijoita keskustelemaan oppilaiden kanssa tupakoinnista ja päihteistä.

Kouluterveydenhuollon terveystarkastuksissa ja -tapaamisissa otetaan päihteet puheeksi oppilaiden kanssa ikätason mukaisesti. Yläkoululaisten päihteiden käytön kartoituksessa käytetään nuorten päihdemittari ADSUME:a. Kartoitus tehdään kaikille kahdeksaluokkalaisille osana laajaa terveystarkastusta. Tarkoituksena on auttaa nuorta itseään ja kouluterveydenhuollon henkilöstöä tunnistamaan ja arvioimaan nuoren päihteiden käyttöä, jotta tilanteeseen osattaisiin puuttua ja nuori saisi apua mahdollisimman varhain.

Nuorisopalvelut järjestävät vuosittain kuudesluokkalaisille Päihdeputki-tapahtuman ja kahdeksaluokkalaisille Järkeä vai ei -tapahtuman.

Päihteisiin (alkoholi ja huumeet) sekä nikotiinituotteisiin (tupakka, nuuska, sähkösavuke) ja ilmiöihin puuttuminen

Perusopetuksen päihteisiin (alkoholi ja huumeet) sekä nikotiinituotteisiin (tupakka, nuuska, sähkösavuke) puuttumiseen on tehty uudet mallit, joiden mukaan kouluilla toimitaan. Tarkoituksena on myös puuttua tilanteeseen, jos oppilaasta herää huoli, vaikka hänellä ei olisi koulupäivän aikana päihteiden käyttöä. Myös ilmiöihin puututaan. Linkit malleihin alla.

[Päihteet \(alkoholi, huumeet\) puuttumisen toimintamalli perusopetuksessa](#)

[Nikotiinituotteet \(tupakka, nuuska, sähkösavuke\) puuttumisen toimintamalli perusopetuksessa](#)

Kun huoli herää, päihteiden tai nikotiinituotteiden käytöstä tai ilmiöstä puuttumisen toimintamalli perusopetuksessa

Koulun kuvaus:

Päihteiden (alkoholi ja huumeet) ja nikotiinituotteiden käytön (tupakka, nuuska, sähkösavuke) ehkäisy ja puuttuminen:

Päihteidenkäytön ennaltaehkäisyn työtavat:

Päihteiden käyttöön liittyviä riskejä opiskellaan eri oppiaineiden yhteydessä.

Päihteet otetaan puheeksi jokaisessa yläkoululaisen terveystarkastuksessa. Alkoholinkäyttöä kartoittava ADSUME-kysely teetetään kaikille kahdeksaluokkalaisille laajassa terveystarkastuksessa.

Kuudesluokkalaiset osallistuvat vuosittain nuorisopalveluiden Päihdeputki-tapahtumaan. Päihdeputken yhteydessä järjestetään vanhempainilta. Päihteistä keskustellaan tarpeen mukaan oppilaan kanssa, kun hän tapaa oppilashuollon ammattilaisia, esim. kuraattoria, terveydenhoitajaa tai psykologia. Myös koulunuorisotyöntekijä keskustelee aiheesta nuorten kanssa.

Kahdeksaluokkalaisille tarjotaan mahdollisuus tutustua ehkäisevän päihdetyön teemoihin ”Järkeä vai ei?” -tapahtumassa. Teemoihin liittyy myös vanhempainilta. Järkeä vai ei? -tapahtumasta vastaavat Lahden kaupungin nuorisopalvelut, Lahden kaupunginkirjasto, Lahden ensi- ja turvakoti ry ja Harjula Setlementin tukikeskus Valopilku.

Ilmiöihin puuttuminen:

Jos oppilas tuo kouluun tupakkatuotteita tai tupakointivälineitä tai käyttää niitä koulupäivän aikana:

- Oppilasta pyydetään luovuttamaan havaitut tupakkatuotteet tai tupakointivälineet opettajalle. Jos oppilas ei suostu luovuttamaan tuotteita yhteistyössä, asia viedään rehtorille. Kuultuaan oppilasta ja opettajaa rehtori päättää, onko tarpeen tarkastaa oppilaan tavarat perusopetuslain 36 e §:n määrittämällä tavalla
- Oppilaalle pidetään kasvatuskeskustelu, joka kirjataan Wilman kasvatuskeskustelulomakkeelle.
- Tupakkatuotteiden tai tupakointivälineiden hallussapidosta/käytöstä ja kasvatuskeskustelusta ilmoitetaan huoltajalle. Oppilaalta haltuun otetut tupakkatuotteet tai tupakointivälineet luovutetaan vain huoltajalle.
- Oppilaalle tarjotaan mahdollisuutta päihdekeskusteluun kouluterveydenhoitajan kanssa.

Jos oppilas tuo kouluun tai käyttää alkoholia tai huumausaineita koulupäivän aikana tai kun oppilaan epäillään olevan päihtynyt:

- Oppilas tuodaan kouluterveydenhoitajan luokse. Huoltajille ilmoitetaan tapahtuneesta ja heitä pyydetään tulemaan heti koululle.
- Tapahtuneesta ilmoitetaan myös rehtorille.
- Terveystieteiden opettaja tekee oppilaalle laboratoriolähetteen päihdeseulaan kaupunginsairaalaan, johon huoltaja vie oppilaan.
- Jos oppilas kieltäytyy menemästä testiin, todetaan testin olevan positiivinen.
- Jos oppilaan päihtymystila on voimakas, soitetaan hätänumeroon 112 ja valvotaan oppilasta, kunnes hoitohenkilökunta saapuu.
- Jos vanhempiin ei saada yhteyttä tai he eivät pääse paikalle, otetaan yhteys lastensuojelun päivystykseen.
- Oppilaan koulupäivä keskeytetään ja keskeytys kirjataan asianmukaisesti Wilmaan. Keskeytyksen jälkeen oppilas voi lähteä pois koululta vain huoltajan tai sosiaalipäivystyksen edustajan kanssa. Oppilasta ei jätetä ilman valvontaa.
- Keskeytyksen jälkeen huolehditaan, että oppilas saa tarvitsemansa oppilashuoltopalvelut ja muun riittävän tuen, kun palaa kouluun. Tällöin tapahtuneesta keskustellaan oppilaan kanssa ja kartoitetaan tuen tarve tapahtuman jälkeen.
- Oppilaan ja huoltajan kuulemisen jälkeen oppilaalle annetaan kirjallinen varoitus tai määrätään muu kurinpitotoimi.
- Jos oppilaalta löytyy hallustaan laissa kiellettyjä huumausaineita, asiasta ilmoitetaan poliisille.
- Tapahtuneesta tehdään aina lastensuojeluilmoitus.

Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Ohjeistukset löytyvät Lahden kaupungin verkkosivuilta www.lahti.fi.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä²⁰

Oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan osana oppilashuoltosuunnitelmaa yksikkökohtainen suunnitelma. Lahdessa on linjattu kuntatasolla niin, että kaikki koulut ovat mukana KiVa- koulu toiminnassa ja voivat lisäksi toteuttaa muita koulukohtaisia kiusaamisen vastaisia ohjelmia. Suunnitelmassa otetaan huomioon sekä oppilaiden keskinäiset että oppilaiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa.

Koulun suunnitelmassa tulee kuvata kaikki kolme osa-aluetta: häirintä, väkivalta ja kiusaaminen.

Väkivaltaan ja seksuaaliseen häirintään puuttumisessa on oleellista toisia kunnioittamaan ohjaava kasvatus, turvallisena aikuisena oleminen nuorelle ja seksuaalista häirintää tai väkivaltaa epäiltäessä suora puheeksiotto ja oikea-aikainen auttaminen.

- Kiusaamisen vastaisessa työssä sovelletaan oph:n ohjeistusta:

²⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2. mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 mom. (1267/2013)

[Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

- Seksuaalisen häirinnän ehkäisyssä ja siihen puuttumisessa noudatetaan valtakunnallista ja paikallista ohjeistusta:
[Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)
[Seksuaalisen häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja siihen puuttuminen Päijät-Hämeen kouluissa ja oppilaitoksissa](#)
- Lähisuhdeväkivallan osalta päivitettyt maakunnalliset ohjeet löytyvät [Version sivuilta](#)
- Ilmoitustaululle sijoitettava huoneentaulu löytyy päivitettyinä [täältä](#)
- Muita seksuaaliseen häirintään ja väkivaltaan liittyviä ohjeistuksia:
- FGM puheeksiotto löytyy [lastensuojelun käsikirjasta](#)
- Rakentavaa vuorovaikutusta - demokraattisen osallisuuden vahvistaminen, vihapuheen ja väkivaltaisen radikalismien ennaltaehkäisy: [Rakentavaa vuorovaikutusta | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Suunnitelmassa kuvataan:

A. Koulun käytössä olevat kiusaamisen vastaiset ohjelmat ja näiden vastuuhenkilöt

- KiVa-koulu, jonka toiminnasta vastaa lukuvuosittain nimettävä KiVa-tiimi
- Tavoitteena on, että koko opetushenkilöstö on kouluttautunut Resto-menetelmän käyttöön
- Tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminta, joita ohjaavat lukuvuosittain nimettävät opettajat yhteistyössä koulunuorisotyöntekijän kanssa

B. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

- Koko kouluyhteisön sitoutuminen kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan vastaisen toimintakulttuurin edistämiseen; koulun henkilökunta toimii esimerkkinä kunnioittavasta suhtautumisesta toisia kohtaan
- KiVa-toiminta ja Resto-sovittelu
- Oppilashuoltoryhmän koordinoima yhteisöllinen oppilashuoltotyö (Luokkahuoltamot)
- Luokkatunnit, joissa käsitellään kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan liittyviä teemoja hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan esim. KiVa-materiaaleja, OPH:n oppaita sekä Mieli ry:n Hyvän mielen koulu -aineistoa
- Tukioppilastoiminta
- Oppilaskunnan hallituksen järjestämät teemapäivät
- Yksilöllinen oppilashuoltotyö
- Vanhempainillat
- Yhteistyö Hämeen poliisin Ankkuri-tiimin kanssa
- Kasvatuskeskustelut
- Vakavissa tapauksissa (väkivalta, seksuaalinen häirintä) rehtorin toimenpiteet, tarvittaessa yhdessä viranomaistahojen kanssa

Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville aikuisille. Jokaisella on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, ja siksi jokaisen koulussa työskentelevien aikuisten on sitouduttava kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän tunnistamiseen ja niihin puuttumiseen.

Tämä edellyttää:

- toimintakulttuuria, jossa kaikki pyritään ottamaan mukaan huolehtien jatkuvasta ryhmäytymisestä
- yhteisesti sovittuja sääntöjä koulun, luokkien ja ryhmien tasolla
- tunne- ja sosiaalisten taitojen vahvistamista kaikilla luokka-asteilla
- selkeät mallit kiusaamiseen puuttumiseen ja seurantaan
- muita rakenteita yhteisöllisyyden vahvistamiseksi kuten tukioppilastoiminta, vertaissovittelevuus

Jos kiusaamista, väkivaltaa tai häirintää esiintyy, on koulun suhtauduttava tilanteeseen vakavasti ja puututtava siihen ja ryhdyttävä selvittämään asiaa. Tämä tapahtuu joko koulun omin voimin tai tarvittaessa koulun ja ulkopuolisten tahojen (esim. lastensuojelu ja poliisi) yhteistoimin. Minkäänlaista kiusaamista, häirintää tai väkivaltaa ei koulussa hyväksytä.

Häirintä voi näyttäytyä epäasiallisena kohteluna tai puheena, joka voi sisältää sukupuolisuuteen liittyviä vihailevia ilmeitä, eleitä tai kaksimielistä puhetta tai ei-toivottuna fyysisenä kosketuksena. Kaikkien koulun aikuisten tulee puuttua häirintään ja häirinnän kokemuksiin kouluyhteisössä. Mikäli tapahtumaa selvitetessä herää huoli lapsesta, tehdään lastensuojeluilmoitus. Mikäli epäillään, että on tapahtunut rikos, tulee asia saattaa poliisiviranomaisen selvitettäväksi.

Koulun kuvaus: kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemisestä ja puuttumisesta yksilö-, ryhmä ja yhteisötasolla. Tässä kuvataan myös, miten tarvittava yksilöllinen tuki oppilaille järjestetään:

Yhteisötaso:

- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan vastaisen toimintakulttuurin ylläpitäminen koulun arjessa: Ilmapiiri, puuttuminen
- Henkilökunnan sitouttaminen toimintaan; mm. KiVa-alustukset henkilökuntakokouksissa, henkilökunnan kouluttaminen restoratiiviseen sovitteluun ja KiVa-selvittelijöiksi
- Oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen ja lisääminen: Koulunuorisotyö, tukioppilastoiminta, oppilaskuntatoiminta
- Yhteistyö kotien kanssa: Vanhempaintapaamiset, vanhempainillat, vanhempainyhdistystoiminta

Ryhmätaso:

- Kyselyt luokille (KiVa -kysely, Mitä kuuluu -kysely)
- Ryhmäytyspäivät (yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa), pääasiassa 7. lk ja muille tarvittaessa
- Luokkahuoltamot kaikilla luokka-asteilla
- Luokkien ryhmäytymiseen pyrkivä toiminta koulun arjessa, esimerkiksi säännöllisesti pidettävät luokkatunnit

Yksilötaso:

- Systemaattinen puuttuminen kiusaamiseen, häirintään ja väkivallantekoihin
- KiVa-selvittelyt ja Resto-sovittelut, tarvittaessa rehtorin toimenpiteet
- Kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan tultua ilmi asiaa selvitetään henkilökunnan toimesta ja ohjataan tarvittaessa eteenpäin restoratiiviseen sovitteluun tai KiVa-tiimin käsittelyyn näiden prosessien toimintaperiaatteiden mukaisesti. KiVa-seuranta järjestetään tapauskohtaisesti 1-4 viikon sisällä. Mikäli kiusaaminen jatkuu, kutsutaan huoltajat koululle. Tarvittaessa rehtori tapaa oppilaat.
- Mikäli kyseessä on vakava kiusaaminen (esim. Voimakkaampi fyysinen väkivalta tai seksuaalinen häirintä) kutsutaan huoltajat aina koululle. On suotavaa konsultoida Ankkuri-tiimiä. Rehtori arvioi perusopetuslain mukaisten kurinpidollisten käytön tarpeellisuuden (kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen)
- Tarvittaessa oppilashuollon ja lastensuojelun moniammatillinen tuki

C. Yhteistyö huoltajien kanssa

Yhteistyössä huoltajien kanssa on tavoitteena luottamuksen ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen. Sekä oppilaille että huoltajille korostetaan, että minkäänlaista kiusaamista, häirintää tai väkivaltaa ei koulussa hyväksytä. Huoltajia kannustetaan keskustelemaan lasten kanssa kiusaamisesta, häirinnästä ja väkivallasta ja osaltaan kannustetaan oppilaita kertomaan niistä sekä kotona että koulussa jos sellaista on kokenut tai nähnyt.

Koulun kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa:

- Huoltajia informoidaan selvittelyistä asianmukaisessa vaiheessa, KiVa- ja Resto - prosessien periaatteiden mukaisesti. Tarvittaessa kutsutaan huoltajat koululle.
- Vakavammissa tapauksissa otetaan aina yhteyttä huoltajiin ja tarvittaessa konsultoidaan Ankkuri-tiimiä ja lastensuojelua ja toimitaan näiden ohjeiden mukaisesti.
- Huoltajin näkemyksiä kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan vastaisesta työstä kuullaan vanhempainilloissa, vanhempaintapaamisissa ja huoltajakyselyissä

D. Viranomaisyhteistyö

Koulun yhteistyötahoja kiusaamis-, häirintä- ja väkivalta -asioissa voivat olla esim. lastensuojelu, Ankkuri-tiimi, lähipoliisi, nuorisopalvelut, mielenterveyspalvelut, alaikäisten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut ja erilaiset yhdistykset ja järjestöt. Myös kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevässä työssä toimivien yhteistyöverkostojen luominen on erittäin tärkeää.

Koulun kuvaus viranomaisyhteistyöstä:

- Yhteistyö poliisin, erityisesti Ankkuri-tiimin kanssa
- Yhteistyö lastensuojelun ja terveydenhuollon kanssa (yksilöllisen monialaisen oppilashuoltotyön yhteydessä)
- Tavoitteena hyödyntää enemmän mahdollisuutta yhteistyöhön Päijät-Hämeen sovittelutoimiston kanssa

E. Suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille**Koulun perehdyttämissuunnitelma:**

- Oppilashuoltosuunnitelma on nähtävissä koulun kotisivuilla ja siitä tiedotetaan esim. vanhempainilloissa
- Opettajia perehdytetään suunnitelmaan vuosittain esim. Veso-päivien yhteydessä
- Tavoitteena on, että oppilashuoltosuunnitelman läsnäolo näkyy konkreettisena toimintana koulun arjessa

F. Suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

Koulun kuvaus toiminnasta:

- Suunnitelman toteutumista arvioidaan, seurataan ja kehitetään henkilökunnan kanssa mm. erilaisista lähteistä kerätyn informaation (esim. oppilaskyselyt, kouluterveyskyselyt, oppilaskeskustelut) perusteella
- KiVa-tiimi arvioi tiimin toimintaa käymällä läpi selvitettyt ja käsitteillä olevat tapaukset tiimikokouksissa ja lukuvuosittain rehtorin kanssa
- Henkilökunnan koulutustarpeita kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatapauksen selvittelyn suhteen arvioidaan lukuvuosittain osana henkilöstön koulutustarpeiden kartoitusta (rehtori)
- Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa edellä mainittujen arviointi- ja seurantatoimien perusteella

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilashuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma päivitetään yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma²¹.

Suunnitelmassa kuvataan:

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
- sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

Lahdessa on luotu turvakansio-malli, jonka liitteenä olevassa kriisisuunnitelmassa edellä mainitut asiat on kuvattu. Päivitetty materiaali löytyy Lahti perusopetuksen rehtorit -Teamsin turvallisuus kanavalta. Suunnitelma tarkistetaan vuosittain ja käydään oppilaiden ja henkilöstön kanssa läpi lukukauden alussa. Kyseinen kansio on henkilöstön saatavilla sähköisesti ja yhtä paperiversiota säilytetään sovitussa paikassa koululla.

Jokaisessa tilassa on paperisena poistumis-/suojautumisohje ja pikaohje A4-kokoisena. Pelastusharjoitus järjestetään vuosittain kouluissa.

²¹ Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §

3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen ²²

Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen lapsen ja nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi.

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa. ²³ Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen²⁴. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti²⁵. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely myös yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.²⁶ Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta²⁷.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus, jossa käytetään Lahden kaupungin internet-sivustolta löytyvää lomaketta. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet.

Yksilökohtaisen oppilashuollon prosessikuvaus ja neuvotteluopas löytyvät kaupungin verkkosivustolta.

Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

Kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset tehdään 1., 5. ja 8. luokilla. Vanhemmat kutsutaan aina mukaan tarkastuksiin ja tarkoitus on arvioida koko perheen hyvinvointia. Tarkastusta varten oppilas täyttää terveystarkastuslomakkeen ja vanhemmat terveystarkastuksen esitietolomakkeen. Perheen, koulun ja kouluterveydenhuollon yhteistyötä vahvistetaan yhteisellä arvioinnilla oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Laajoissa terveystarkastuksissa huomioidaan kaikki edellä mainitut kyselyt ja niissä esille tulevat asiat käydään läpi oppilaan ja vanhempien kanssa. Oppilaan ja vanhemman suostumuksella annetaan oppilaan hyvinvoinnista kirjallinen palaute opettajalle tarkastuksen jälkeen.

²² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

²³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.

²⁴ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

²⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.

²⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.

²⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.

Koulun kuvaus toiminnasta:

Laajoihin terveystarkastuksiin kutsutaan oppilaan lisäksi molemmat huoltajat.

Ennen tarkastukseen tuloa oppilas ja huoltajat täyttävät lomakkeet, joissa kartoitetaan oppilaan selviytymistä koulussa sekä hyvinvointia ja terveydentilaa. Oppilaan ja huoltajan luvalla pyydetään myös luokanohjaajan tai -opettajan näkemys lomakkeeseen koulussa selviytymisestä.

Laajoista terveystarkastuksista tehdään luokkakohtaiset yhteenvedot, jotka esitellään oppilashuoltoryhmälle sekä luokanohjaajalle tai -opettajalle.

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Vanhempien tehtävä on kertoa koulussa lapsen opettajalle ja avustajalle lapsen sairauksista ja niiden hoidosta. Lapsen sairaus saattaa vaatia erityistoimenpiteitä, mutta erityisjärjestelyt on aina sovittava koulussa lapsi- ja perhekohtaisesti yhteisymmärryksessä kodin ja koulun kanssa.

Kun lapsella on vakava tai pitkäaikainen sairaus, on koulussa sovittava hoitoneuvottelu, johon osallistuvat vanhempien sekä opettajan ja avustajan lisäksi erikoissairaanhoidosta sairaanhoitaja. Hoitoneuvottelussa tarkastellaan ja selvitetään lapsen selviytymistä koulussa ja hänen mahdollisesti vaatimiaan erityisjärjestelyjä sekä kirjataan hoitoneuvottelun tulos erilliseen sopimukseen. Kouluneuvotteluihin pyydetään paikalle kouluterveydenhoitaja ja tarvittaessa myös koululääkäri.

Kun lapsi aloittaa koulunkäynnin, järjestetään hoitoneuvottelu jo keväällä, jotta tarpeelliset erityisjärjestelyt ehditään suunnitella. Hoitoneuvottelu sovitaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun lapsella on todettu vakava tai pitkäaikainen sairaus, joka vaikuttaa lapsen vointiin koulussa. Hoitoneuvottelua voi ehdottaa myös koulun henkilöstö, kun lapsen voinnissa ja jaksamisessa tapahtuu havaittavia muutoksia.

Jokaisen aikuisen on velvollisuus auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos lapselle koulussa tulee hätätilanne kuten epilepsia-kohtaus, insuliinishokki tai vakava allerginen reaktio. Terveystieteiden ammattilaisen tietämystä tai taitoa ei silloin edellytetä.

Tarkemmat ohjeet löytyvät Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän verkkosivuilta.

Erityisruokavaliot

Kouluruokailussa on otettu syksystä 2011 käyttöön uudet ohjeet ja lomakkeet erityisruokavalioiden ilmoittamisesta. Todistus erityisruokavalion tarpeesta -lomake on päivitetty vastaamaan valtakunnallista allergiaohjelmaa, joka korostaa terveyden tukemista. Pysyvistä erityisruokavalioiden, kuten keliakiaruokavaliosta ja diabeetikon ruokavaliosta sekä vaikeista ruoka-allergioista, täytetään todistus erityisruokavalion tarpeesta ruokailua varten. Lomake toimitetaan terveydenhoitajan kautta Päijät-Hämeen ateriapalveluihin.

Kansallisen Allergiaohjelman mukaisesti lieviä oireita (ohimenevä suun kutina tai kirvely tai ihon punoitus) aiheuttavia ruoka-aineita ei tule enää hoitaa välttämällä vaan altistamalla ja vähitellen siedättämällä. Näin ollen lieviä allergioita aiheuttavista ruoka-aineista ei enää laadita välttötodistusta.

Uskonnollisista ja eettisistä ruokarajoituksista vanhemmat ilmoittavat erillisellä lomakkeella suoraan Päijät-Hämeen Ateriapalveluille.

Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Laadinnasta vastaa luokanopettaja/luokanvalvoja. Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Päätetty ajankohta tehostetun tuen aloittamisesta, jatkamisesta tai päättymisestä kirjataan oppilaan oppilashallinto-ohjelmaan.

Tehostetun tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan oppimissuunnitelmaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa. Mikäli tehostetun tuen antamisesta huolimatta oppilaan kehitys ei etene toivotulla tavalla, aloitetaan pedagogisen selvityksen valmistelu erityisen tuen päätöstä varten.

Oppilasta opettavat opettajat valmistelevat pedagogisen selvityksen. Laadinnasta vasta luokanopettaja/luokanvalvoja. Pedagogiset arviot ja selvitykset käsitellään monialaisessa yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöitä konsultoiden. Oppilashuoltohenkilö arvioi, tarvitaanko pedagogisten tukitoimien lisäksi myös oppilashuollollista tukea tai selvitystä, esim. psykologisia tai lääketieteellisiä tutkimuksia, sosiaalista selvitystä tai koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin ohjaamista. Erityisen tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan HOJKSiin yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa.

Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä

Lahden perusopetuksessa joustavaan perusopetukseen hakeminen valmistellaan moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa oppilaan omalla koululla. Oppilaalle ja huoltajalle kerrotaan, mitä joustavalla perusopetuksella tarkoitetaan ja miten toiminta on Lahdessa järjestetty. Oppilas ja huoltaja laativat hakemuksen. Hakemukseen liitetään oppilaan pedagoginen arvio/-selvitys riippuen oppilaan tuen asteesta. Hakemuksen perusteella toteutetaan haastattelu. Hakuprosessia ohjaa kuntaan laadittu erillinen ohjeistus joustavan perusopetuksen JOPO-luokalle hakemisen prosessista.

JOPO-luokalla opiskelevalla oppilaalla on saatavissa koulun oppilashuoltopalvelut.

Yhteistyötä oppilaan, huoltajan, JOPO-opettajan ja mahdollisten muiden tarvittavien oppilashuoltohenkilöiden kesken toteutetaan oppilaalle laadittuun oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin kirjattujen toimien mukaisesti. Huoltajan tuki nuorelle on onnistumisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Opettaja toimii tiiviissä yhteistyössä muiden oppilaan koulunkäyntiä tukevien yhteistyötahojen kanssa.

Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa, johon oppilas on otettu. Oppilaalle järjestetään opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua.

Oppilaalla on omassa koulussaan käytössä kaikki koulun tukitoimet kolmiportaisen tuen mukaisesti. Mikäli oppilaan kohdalla opetus järjestetään oman koulun sijasta sairaalaopetuksessa, toteutetaan siirtyminen oppilaan, huoltajan tai muun laillisen edustajan, opetuksen järjestäjän, sairaalaopetusyksikön ja erikoissairaanhoidon moniammatillisessa yhteistyössä.

Sairaalaopetus on erikoissairaanhoidon yhteydessä annettavaa perusopetusta avo- ja osasto-oppilaille. Sairaalaopetuksessa korostuvat kasvatuksen ja opetuksen lisäksi pedagoginen kuntoutus ja kaikkien oppilasta opettavien, kasvattavien tai hoitavien tahojen keskinäinen yhteistyö ja konsultaatio.

Sairaalaopetuksessa tuetaan oppilaan koulupolkua. Nivelvaiheyhteistyö oppilaan oman koulun kanssa korostuu tulo- ja paluuvaiheessa. Oppilaan tukitoimien ja opetuksen järjestämiseksi järjestetään sairaalaopetuksen koordinoimana sekä tulo- että paluuvaiheessa verkostopalaveri, johon kootaan tarvittava oppilashuollollinen asiantuntijaryhmä. Oppilaan tulee voida palata siihen opetukseen, johon oppilas osallistui ennen siirtymistä sairaalaopetukseen.

Nivelvaiheyhteistyössä noudatetaan maakunnallisesti sovittuja yhtenäisiä periaatteita oppilaan siirtyessä omasta lähikoulusta sairaalaopetukseen, sairaalaopetuksessa oloaikana ja oppilaan palatessa takaisin lähikouluun.

Oppilashuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangeistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto²⁸. Tässä sovelletaan yksilöllisen oppilashuollon menettelyjä, eli opettaja huolehtii tiedonkulusta kodin ja koulun välillä sekä tarvittavin osin kokoaa moniammatillisen oppilashuoltoryhmän oppilaan tuen saannin varmistamiseksi. Koululla on oma, yhtenäinen ja sovittu käytäntö siitä, miten tilanteissa toimitaan.

Määräaikaisesta erottamisesta päättää Lahdessa sivistyslautakunta. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen edustuksesta käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa säädetään lastensuojelulaissa: Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan teon esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä sekä käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa opetustoimessa vastaavassa toimielimessä, jollei sosiaalihuollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta.

Kuvaus koulun käytännöistä:

Mikäli oppilaan koulupäivä keskeytetään, opettaja, luokanohjaaja tai rehtori ilmoittaa tästä aina huoltajalle. Yhdessä huoltajan kanssa arvioidaan, tarvitseeko huoltajan tulla hakemaan oppilas vai voiko tämä lähteä itsenäisesti koulusta. Samalla keskustellaan huoltajan kanssa tilanteen edellyttämistä oppilashuollollisista palveluista. Tarvittaessa luokanopettaja tai luokanvalvoja kokoaa monialaisen asiantuntijaryhmän. Oppilaalla on halutessaan oikeus saada keskustelutukea oppilashuollon henkilöstöltä.

Opetuksen järjestäminen kurinpitotoimien yhteydessä suunnitellaan yhteistyössä koulun opettajien kesken.

Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu²⁹. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan.

Perusopetuslaki 36h §

Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

Ryhmän koollekutsuja voi konsultoida tarvittaessa rehtoria ja/tai tarvittavia oppilashuollon palveluiden edustajia ennen asiantuntijaryhmän kokoamista mm. ryhmän kokoonpanosta. Ennen monialaisen asiantuntijaryhmän jäseneksi nimeämistä tulee koollekutsujan sopia oppilaan ja huoltajan kanssa asiantuntijaryhmän kokoonpanosta. Ryhmän kokoonpanosta ja työskentelyn aloittamisesta voidaan sopia suullisesti, mutta ensimmäisessä kokoontumisessa pyydetään suostumus kirjallisesti. Pääsääntöisesti huoltaja ja/tai oppilas osallistuvat asiantuntijaryhmän työskentelyyn.

Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Vastuuhenkilö tiedottaa sovituksi opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ja sovitut järjestelyt tarvittaville henkilöille, esimerkiksi rehtorille.

Koulun kuvaus asiantuntijaryhmän kokoamisesta ja kokoontumisesta:

Tiirismaan koululla noudatetaan Lahden kaupungin neuvotteluoppaan suosituksia. Opas käydään läpi koulun henkilökunnan kanssa vuosittain.

Luokanopettaja tai luokanvalvoja keskustelee huolen herättyä oppilaan kanssa ja ottaa tarvittaessa yhteyttä kotiin. Tarvittaessa konsultoidaan oppilashuoltoryhmän jäseniä ja kysytään neuvoa esimerkiksi monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanosta. Tässä voidaan hyödyntää oppilashuoltoryhmän kiinteää viikoittaista konsultaatioaikaa. Yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa luokanopettaja tai luokanohjaaja kokoaa monialaisen asiantuntijaryhmän.

Palavereissa pyritään noudattamaan kaupungin [Neuvotteluopas](#) -materiaalin mukaisia käytäntöjä oppilaan ja huoltajan kohtaamisessa (kaikkien osapuolten tasapuolinen kuuleminen, myönteistenkin asioiden esiin tuominen). Palaverin lopuksi kootaan yhteen se, mitä sovittiin ja sovitaan tarvittaessa seurantakokoontumisesta. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisesta kirjataan oppilashuoltokertomus.

Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilashuoltokertomukseen kirjataan lain edellyttämät asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija,
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Rekisteriseloste on nähtävissä Lahden kaupungin verkkosivuilla. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Kuvaus koulun käytännöistä:

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisen alussa pyydetään huoltajan ja oppilaan allekirjoitukset suostumuslomakkeeseen, johon merkitään paikallaolijat. Suostumuslomakkeeseen merkitään vastuuhenkilö (esimerkiksi luokanopettaja tai luokanvalvoja). Kaikista monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisesta täytetään myös oppilashuoltokertomus. Kirjallinen suostumus sekä oppilashuoltokertomus toimitetaan oppilashuollosta vastaavalle rehtorille. Oppilashuoltokertomuksia säilytetään koulun kassakaapissa.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisopalvelut, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi

Keskeistä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa toteutettavassa yhteistyössä on varmistaa oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen. Oppilaalla, huoltajilla ja jokaisella oppilasta tukevalla taholla on selkeä kuva siitä, miten ja kenen kanssa oppilaan asioita edistetään. Toimivan yhteistyön lähtökohtana on oppilaan, perheen ja toimijoiden keskinäinen arvostus. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista.

Koulun ulkopuoliset palvelut ja yhteistyökumppanit on kuvattu Lahden lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Yksilökohtaisessa oppilashuoltotyössä toteutettavaa yhteistyötä oppilaan, huoltajan, koulun sekä koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa ohjaavat oppilashuoltotyön prosessikuvaukset sekä toimijoiden laatimat ohjeistukset yhteistyön käytänteisiin. Yksittäistä oppilasta koskevassa oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia koulun ulkopuolisia tahoja tai oppilaan läheisiä. Tällaisia koulun ulkopuolisia tahoja voivat olla mm. erikoissairaanhoito ja lastensuojelu. Lahdessa kirjallinen suostumus pyydetään oppilashuollollisessa työssä olevia asiakirjoja ja lomakkeita käyttäen. Työnjako kirjallisen suostumuksen pyytämiseen sovitaan yksittäisen oppilaan asian käsittelyyn koottavan asiantuntijaryhmän kesken.

Oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisen kannalta on tärkeää jakaa tietoa huoltajien ja niiden toimijoiden kanssa, jotka tukevat oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista. Mikäli oppilasta tuetaan koulun ulkopuolisten toimijoiden taholta (esim. lastensuojelu, erikoissairaanhoito), yhteistyön ja tiedon jakamisessa on hyvä hyödyntää mm. verkostotapaamisia kokonaistilanteen kartoittamiseksi. Tarkoituksena on koota oppilaan tukemisen kannalta keskeiset toimijat yhteen. Näin voidaan välttää mm. päällekkäisiä tukitoimia

ja suunnitella oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisimmat toimet hänen tukemisekseen. Keskeistä on sopia yhdessä työnjaosta jatkotoimenpiteiden suhteen sekä seuraava tapaaminen seurannan varmistamiseksi. Verkostotapaamisten koollekutsumisen työnjaosta sovitaan koulun oppilaan asioissa kootun monialaisen asiantuntijaryhmän kesken.

Koulussa voi työskennellä määräaikaaisesti erilaisia hanketyöntekijöitä tai esim. nuorisotyöntekijöiden työstä osa voi tapahtua koulun tiloissa. Yksilökohtaisessa oppilashuoltotyössä varmistetaan, että työn- ja vastuunjako eri toimijoiden kesken on selkeä. Työ suunnitellaan aina koulun henkilöstön kanssa siten, että se tukee hyvinvointia edistävää toimintaa.

Poliisin kanssa yhteistyö näkyy erityisesti koulupoliisitoiminnassa. Jokaiselle koululle on nimetty koulupoliisi, joka tekee koulutus- ja valistustyötä kouluissa. Koulupoliisijärjestelmän tarkoituksena on lisätä koulujen ja poliisin välistä yhteistyötä. Valvonta- ja järjestystehtävien lisäksi nimikkopoliisi voi esimerkiksi opettaa liikenne- ja laillisuusasioita sekä olla mukana oppilashuollon työryhmässä ja vanhempainilloissa. Koulu tekee yhteistyötä poliisin kanssa tarpeen mukaisesti myös tilanteissa, joissa oppilaan turvallisuus on vaarantunut. Yhteistyötä ohjaavat koulun toimintaohjeet äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.

Kuvaus koulun oppilashuollollisesta yhteistyöstä ulkopuolisten toimijoiden kanssa:

Tiirismaan koululla työskentelee täysipäiväisesti Lahden kaupungin nuorisopalveluiden koulunuorisotyöntekijä. Iso osa koulunuorisotyöntekijän työnkuvasta on koulun toimintakulttuuriin, yhteisöllisyyteen, viihtyvyyteen ja oppilaiden osallisuuteen liittyvää toimintaa. Tämä pitää sisällään esimerkiksi ryhmätykset kaikille 7. -luokille ja tarvittaessa muiden luokkien kanssa työskentelyä teemoittain sekä teemalliset ja toiminnalliset vanhempainillat. Työparina voi olla esimerkiksi luokanohjaaja, kuraattori tai muu oppilashuoltoryhmän jäsen.

Tämän lisäksi koululla käy lähinuorisotalojen ja Nuorisopalveluiden muut työntekijät, esim. nuorisotiedotus, toteuttamassa erilaisia kasvatuksellisia teematunteja tai tapahtumia. Harrastamisen mallin mukaista toimintaa järjestetään koululla mahdollisuuksien mukaan. Järjestöjen ja hankkeiden luentoja tai tuntikokonaisuuksia järjestetään koululla oppilaille tarpeen mukaan.

Muita yhteistyötahoja ovat esimerkiksi alakoulut, toisen asteen oppilaitokset ja aikuisten perusopetus nivelvaiheissa, Itäisen alueen hyvinvointiryhmä, Esi- ja perusopetuksen oppilashuollon ohjausryhmä, lastensuojelu, yksityiset lastensuojelulaitokset, lapsiperhepalvelut, perheneuvola, seurakunta, lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut, nuorten tukipalvelut DOMINO, Ankkuri-tiimi, etsivä nuorisotyö, VAMOS, Avain-säätiö, lastenneuvola, erilaiset projektit, terveydenhuolto ja erikoissairaanhoido, päihde- ja peliriippuvaisten työntekijä, KonTakTi – vaativan erityisen tuen konsultaatiotiimi sekä pelastuslaitos.

[Lastensuojelu](#)

[Lapsiperhepalvelut](#)

[Perheneuvola](#)

[Seurakunnat Lahti](#)

[Nuorten tukipalvelut Domino](#)

[Ankkuritoiminta](#)

[Etsivä nuorisotyö](#)

[VAMOS](#)

[Avainsäätiö](#)

[Neuvolapalvelut](#)

[Terveystieteiden tutkimuskeskus](#)

[Päihde- ja peliriippuvaisten työntekijä](#)

[KonTakTi](#)

[Pelastuslaitos](#)

4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa ³⁰

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan oppilashuollon toimintatavat oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi sekä yhteistyön järjestämiseksi. Suunnitelmassa kuvataan:

Oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa

Yhteisöllistä oppilashuoltotyötä suunnitellaan yhteistyössä oppilaiden kanssa. Oppilashuoltosuunnitelman laatimiseen osallistuvat myös oppilaskunnan edustajat. Luokkien käsittelyssä voidaan tehdä oppilaille kyselyitä ja kutsua oppilaita mukaan oppilashuoltoryhmään.

Vanhemmilta kerätään tietoa ja mielipiteitä luokkien ja kouluyhteisön toiminnasta vanhempainilloissa, arviointikeskusteluissa ja kyselyiden avulla. Koulun oppilashuoltosuunnitelma tehdään yhteistyössä koulun vanhempien, esim. vanhempainyhdistyksen edustajien kanssa.

Yksilökohtaisen oppilashuoltotyön suunnittelu tapahtuu aina yhdessä huoltajan ja oppilaan kanssa. Oppilas, huoltaja, opettaja tai oppilashuollon palveluiden edustaja sopivat yhdessä, ketkä osallistuvat monialaisen asiantuntijaryhmän kokoukseen, joka toteutetaan mahdollisimman pienellä kokoonpanolla. Oppilas on mukana kokouksessa, ellei sitä katsota oppilaan kehitykselle haitalliseksi tai ellei se ole käytännön syistä mahdotonta järjestää.

Kuvaus koulun toimintatavoista oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi:

Oppilaiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta pyritään edistämään koulun henkilökunnan ja nuorisotoimen järjestämien ryhmätysten ja muiden yhteisten tilaisuuksien lisäksi tekemällä yhteistyötä oppilaista muodostuvien aktiiviryhmien kanssa, näitä ovat esimerkiksi tukioppilaat ja oppilaskunnan hallitus. Tukioppilaat ovat mukana tukemassa uusia 7. luokkalaisia erityisesti nivelvaiheessa yläkouluun siirryttäessä. Oppilaskunta ja tukioppilaat suunnittelevat ja toteuttavat erilaisia tapahtumia ja tempauksia.

Vanhempien ajatuksia koulun toiminnasta kuullaan esimerkiksi arviointikeskusteluissa, kyselyissä ja vanhempainilloissa. Vanhempainyhdistyksen edustus osallistuu koulun CAF-arviointipäivään.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja³¹. Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Koulu tiedottaa monipuolisesti oppilashuollon käytännöistä ja oppilashuoltopalveluihin hakeutumisen periaatteista. Tiedotuskanavat ovat ensisijaisesti sähköiset välineet (Wilma, Lahden kaupungin verkkosivut)

³⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 3-kohta
³¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.

sekä kirjalliset ilmoitukset ja tiedotteet mm. terveydenhoitajan tiloissa ja koulun ilmoitustaululla. Vanhempainilloissa tiedotetaan vanhempia oppilashuollon palveluista ja prosesseista. Luokanopettajat huolehtivat luokkakohtaisesta tiedottamisesta.

Oppilashuoltoryhmä tekee yhteistyötä koulun oppilaskunnan edustajien kanssa luokkakohtaisesti sekä oppilaskunnan hallituksen kanssa koko koulun tasolla. Koulun vanhempainyhdistys voi osallistua yhteisöllisen oppilashuoltotyön suunnitteluun.

Koulukohtainen prosessikuvaus siitä, miten oppilashuollon yhteistyö huoltajien ja oppilaiden kanssa järjestetään. Miten luodaan toimivat käytännöt siihen, että saadaan kerättyä oppilaiden mielipiteitä, ajatuksia ja ratkaisuehdotuksia kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuinka tiedotetaan koulun yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon toimintatavoista kaikille – erityisesti uusille kouluyhteisön jäsenille

Oppilaiden ja oppilashuollon yhteistyö:

- Luokkatapaamiset vuosittain kaikkien luokkien kanssa: Mitä kuuluu? -kyselyt ja yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jalkautuminen luokkiin Luokkahuoltamoissa
- Tiiviit yhteistyöjaksot ja interventiot niiden ryhmien kanssa, joissa on laajempaa yhteisöllisen oppilashuollon tarvetta, esimerkiksi teemalliset oppitunnit luokalle ja yksilöhaastattelut
- Luokkatunnit, joilla käsitellään hyvinvoinnin teemoja
- Koulunuorisotyön toimintamuodot esimerkiksi Idän alueen yläkoulujen yhteistyö Huoltoasematoiminnassa
- Vuosittaiset oppilaskeskustelut
- Vuosittaiset tapaamiset ja säännöllinen yhteistyö tukioppilaiden ja oppilaskunnan kanssa
- Oppilaskunnan edustus mukana CAF-arvioinnissa

Huoltajien ja oppilashuollon yhteistyö:

- avoin vuorovaikutus, tiivis yhteistyö ja tiedottaminen koulun ja huoltajien välillä
- tavoitteena oppilaiden osallistaminen vanhempainyhdistyksen toimintaan
- tavoitteena vanhempainyhdistyksen ja oppilashuoltoryhmän yhteistyö päihteiden vastaisessa työssä
- Mitä kuuluu? -kyselyn tuloksista tiedottaminen
- tavoitteena oppilaiden ja huoltajien yhteinen ryhmäyttävä luokkakohtainen tapaaminen 7. luokan alussa
- oppilaskeskustelut vuosittain
- Kodin ja Koulun päivä vuosittain
- eri luokkatasojen vanhempainillat ja tapahtumat
- Idän alueen yläkoulujen yhteistyö Huoltoasematoiminnassa
- Vanhempainyhdistyksen edustus mukana CAF-arvioinnissa

Koulun henkilökunnan tiedottaminen oppilashuoltotyöstä:

- Opettajien tietopaketti
- Yhteiset Ys-ajat ja viikkoinfot
- Konsultaatioajat
- Henkilökohtainen opastus tarpeiden mukaan
- Opettajien vesokoulutukset

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ³²

Opetuksen järjestäjä seuraa koulun oppilashuoltosuunnitelman toteutumista³³.

Koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi³⁴. Näitä ovat seurannasta vastuussa oleva taho koulussa, seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä seurannan aikataulu. Lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta³⁵.

Kuntakohtainen oppilashuollon ohjausryhmä ohjaa, seuraa ja arvioi koulukohtaista oppilashuoltotyötä ja laatii lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan kuvauksen oppilashuollosta. Oppilashuoltoa arvioidaan maakunnallisten arviointikyselyiden ja kouluterveyskyselyiden avulla. Lisäksi seurataan koulupsykologien ja koulukuraattoreiden tilastoja, erityisesti määräaikojen toteutumista.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä laatii arviointisuunnitelman, jossa kuvataan seurattavat toimenpiteet ja toimintatavat, joiden toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan vuosittain kevätlukukauden päättyessä. Lisäksi oppilashuoltoa arvioidaan koulukohtaisesti caf-kyselyissä joka toinen vuosi, oppilaille tehtävien kouluterveyskyselyiden, Kiva-kyselyiden ja luokkakyselyiden avulla.

Kuntatasolla esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen opiskeluhuollon ohjausryhmät kokoontuvat yhdessä 1-2 kertaa lukuvuodessa käsittelemään koulujen itsearviointien, kouluterveyskyselyiden, TEA-viisaritulosten ja maakunnallisten arviointien tuloksia. Kuntakohtaisesti seurataan myös pitkittyneitä poissaoloja ja kiusaamisen vastaisen työn edistymistä.

Kuvaus koulun käytännöistä:

Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä laatii lukuvuoden alussa oppilashuollon vuosikellon, jossa kuvataan oppilashuollon eri toimintoja. Vuosikelloa tarkennetaan neljännesvuosittain.

Oppilashuoltotyön arviointi suoritetaan lukuvuoden päättyessä, ja arviointituloksia hyödynnetään seuraavan lukuvuoden oppilashuoltotyön suunnittelussa.

³² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 5-kohta

³³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 4 mom.

³⁴ Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

³⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 § 1 mom.

